

Skolenkäten hösten 2017

Skolenhetsrapport

Enkätresultat för elever i åk 9

Magelungens grundskola Solna, Magelungen
Utveckling AB

Antal elever: 8

Antal svarande: 8

Svarsfrekvens: 100 procent

Klasser: Kajen, Bryggan 8-9

Innehållsförteckning

Inledning	2
Resultat indexvärden – diagram	3
Resultat indexvärden – tabell	4
Resultat indexvärden – förändring	5
Resultat indexvärden – jämförelser	6
Resultat frågeområden och påståenden	7
Redovisningsprinciper	15
Principer för att skydda respondenternas anonymitet	15
Om Skolenkäten	16

Inledning

Skolenkäten genomförs med alla skolenheter under en tvåårsperiod. Enkäten är ett viktigt underlag i Skolinspektionens arbete med att granska landets skolor. Svaren på vissa frågor redovisas även på Skolverkets webbplats [Välja skola](#), som riktar sig till föräldrar och elever.

Skolenkäten besvaras av:

- Elever i grundskolans årskurs 5 och 9 samt gymnasieskolans år 2
- Pedagogisk personal¹ i grund- och gymnasieskola
- Vårdnadshavare till barn i förskoleklass, grund- och grundsärskola

Hösten 2017 besvarade 83 049 elever, 25 846 pedagogisk personal¹ och 84 357 vårdnadshavare Skolenkäten. Totalt deltog 1 738 skolenheter i undersökningen.

Mer om Skolenkäten kan du läsa på Skolinspektionens hemsida www.skolinspektionen.se/om-skolenkaten

¹ Med pedagogisk personal avses i Skolenkäten den pedagogiska personal som huvudsakligen planerar, bedriver och följer upp undervisning i grundskolan och gymnasiet (observera ej pedagoger inom förskoleklass, skolbarnomsorg eller grundsärskola).

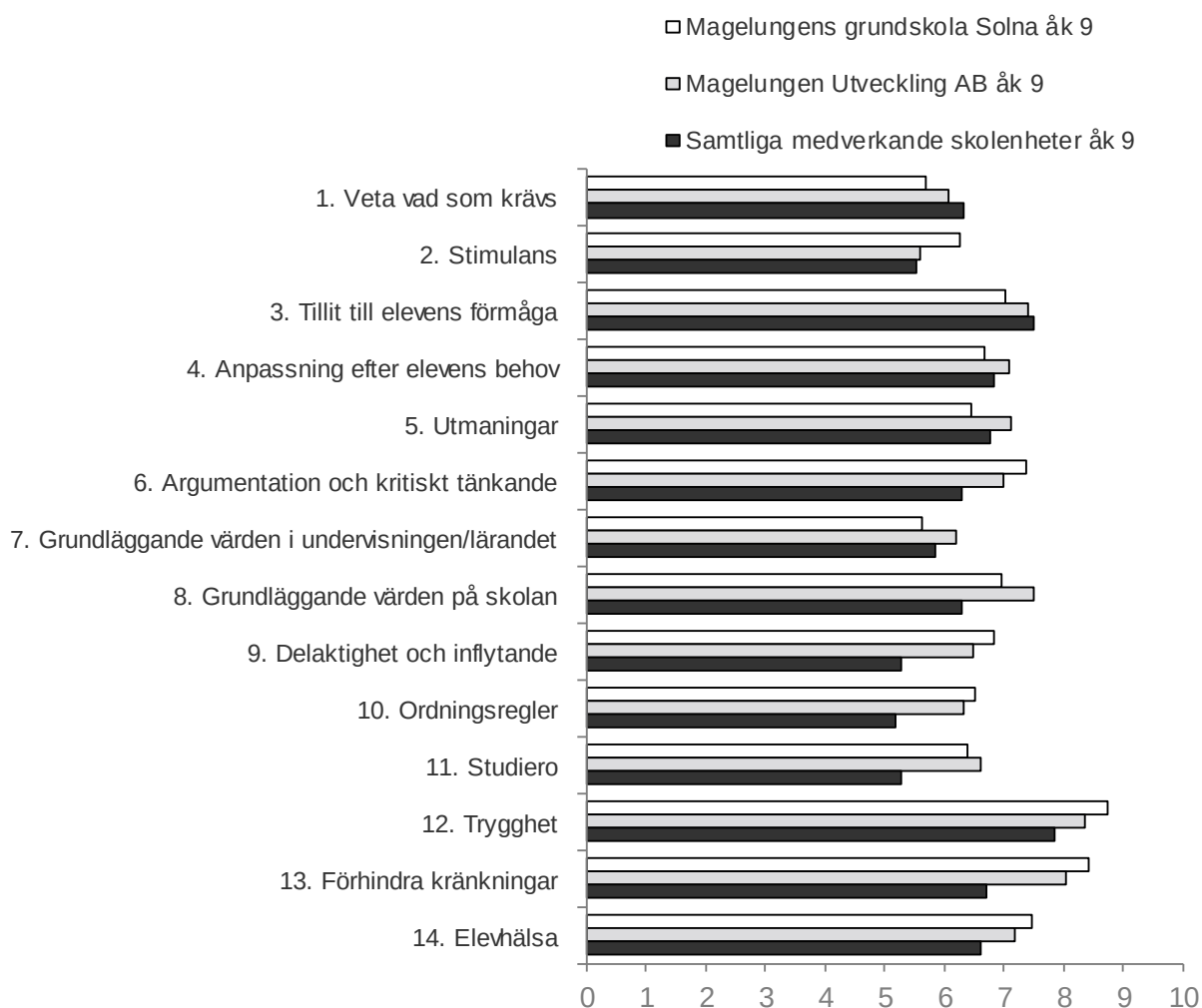
Resultat indexvärden – diagram

Diagram över indexvärden (0–10). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Läs mer om hur indexvärdet beräknas i avsnittet *Om Skolenkäten*.

Vit stapel: Aktuell skolenhet åk 9

Grå stapel: Samtliga deltagande skolenheter för huvudmannen¹ åk 9

Svart stapel: Samtliga deltagande skolenheter för insamlingsomgången åk 9

¹ Med skolhuvudman avses den som anordnar skolverksamhet, till exempel en kommun, ett bolag eller en förening som driver en fristående skola.

Resultat indexvärden – tabell

Tabell över indexvärden (0–10). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Läs mer om hur indexvärdet beräknas i avsnittet *Om Skolenkäten*.

Först presenteras indexvärdet för aktuell skolenhet. Efter det presenteras resultatet för huvudmannens samtliga deltagande skolenheter respektive totalt för samtliga deltagande skolenheter i insamlingsomgången.

	Magelungens grundskola Solna åk 9	Magelungen Utveckling AB åk 9	Samtliga medverkande skolenheter åk 9
1. Veta vad som krävs	5,7	6,1	6,3
2. Stimulans	6,3	5,6	5,5
3. Tillit till elevens förmåga	7,0	7,4	7,5
4. Anpassning efter elevens behov	6,7	7,1	6,8
5. Utmaningar	6,5	7,1	6,8
6. Argumentation och kritiskt tänkande	7,4	7,0	6,3
7. Grundläggande värden i undervisningen/lärandet	5,6	6,2	5,9
8. Grundläggande värden på skolan	7,0	7,5	6,3
9. Delaktighet och inflytande	6,9	6,5	5,3
10. Ordningsregler	6,5	6,3	5,2
11. Studiero	6,4	6,6	5,3
12. Trygghet	8,8	8,4	7,9
13. Förhindra kränkningar	8,4	8,0	6,7
14. Elevhälsa	7,5	7,2	6,6

Resultat indexvärden – förändring

Först presenteras indexvärdet för aktuell skolenhet. Efter det presenteras resultatförändringen sedan senaste undersökning aktuell skolenhet deltog i.

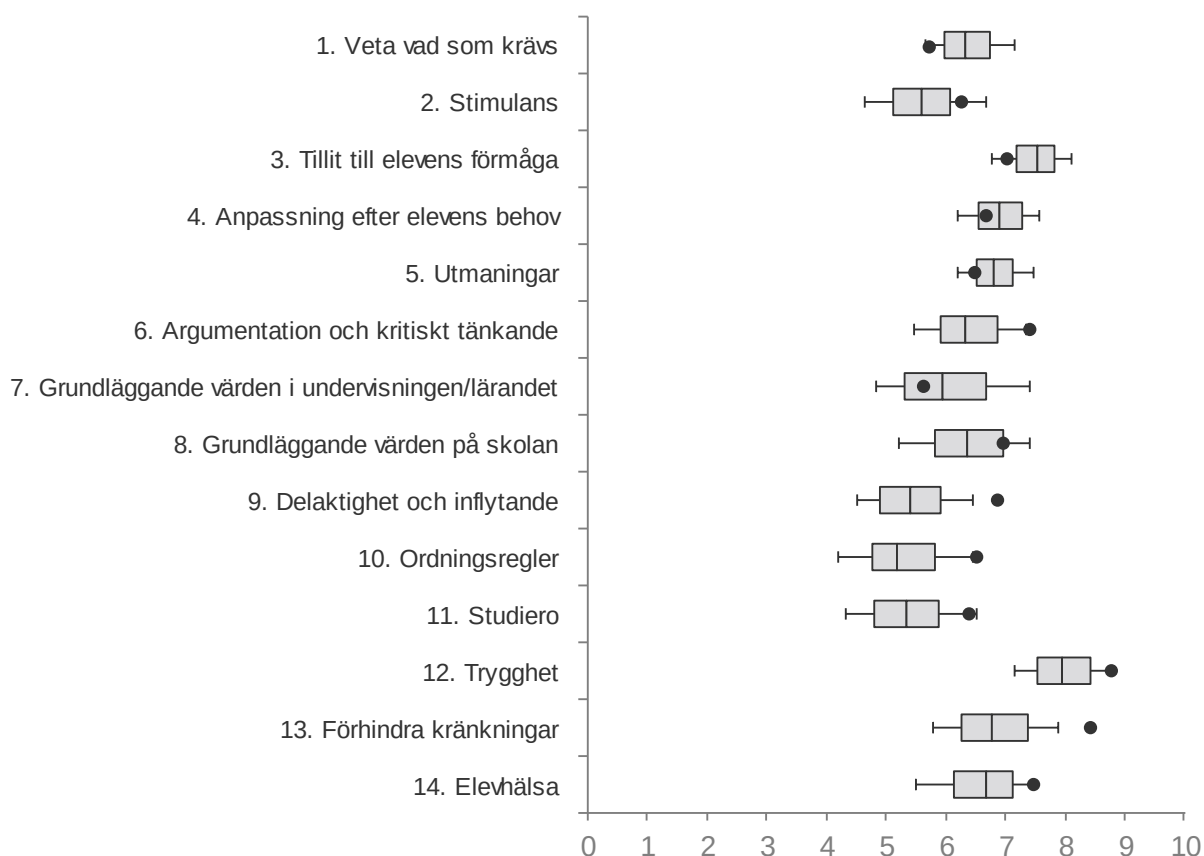
Magelungens grundskola Solna åk 9		
	HT 2017	Förändring *
1. Veta vad som krävs	5,7	-
2. Stimulans	6,3	-
3. Tillit till elevens förmåga	7,0	-
4. Anpassning efter elevens behov	6,7	-
5. Utmaningar	6,5	-
6. Argumentation och kritiskt tänkande	7,4	-
7. Grundläggande värden i undervisningen/lärandet	5,6	-
8. Grundläggande värden på skolan	7,0	-
9. Delaktighet och inflytande	6,9	-
10. Ordningsregler	6,5	-
11. Studiero	6,4	-
12. Trygghet	8,8	-
13. Förhindra kränkningar	8,4	-
14. Elevhälsa	7,5	-

* Skolenheten saknar resultat i tidigare undersökningar.

Resultat indexvärden – jämförelser

Diagrammet nedan visar indexvärdena för den aktuella skolenheten jämfört med samtliga skolenheter i enkätomgången. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Läs mer om hur indexvärdet beräknas i avsnittet *Om Skolenkäten*.

För varje frågeområde (index) redovisas spridningen för samtliga skolenheter i enkätomgången genom boxdiagrammet. Den 10:e percentilen är den nivå som 10 procent av skolenheterna ligger under och 90:e percentilen den nivå som 10 procent av skolenheterna ligger över. På motsvarande sätt uttolkas den nedre kvartilen (p25), medianen (p50) och den övre kvartilen (p75). Den svarta punkten visar genomsnittet för den aktuella skolenheten.

Resultat frågeområden och påståenden

Resultat för frågeområden och påståenden för elever i årskurs 9 på den aktuella skolenheten.

* = 1–9 svarande, ** = 10–19 svarande, *** = 20 svarande eller fler

Läs mer om maskeringen i avsnittet *Principer för att skydda respondenternas anonymitet*.

1. Veta vad som krävs	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,9	6 985	28%	12 639	51%	3 759	15%	935	4%	575	2%
Jag tycker det är svårt att veta vad jag ska klara av i skolan (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,6	2 039	8%	8 014	32%	9 157	37%	4 407	18%	1 276	5%
Jag vet vad jag behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,5	6 003	24%	12 297	49%	4 531	18%	1 298	5%	764	3%
Index	5,7										
Samtliga åk 9	6,3										

2. Stimulans	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Skolarbetet är intressant	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,8	2 309	9%	14 794	59%	5 482	22%	1 652	7%	656	3%
Skolarbetet är roligt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,1	1 393	6%	12 450	50%	8 201	33%	2 146	9%	703	3%
Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,7	3 416	14%	12 029	48%	6 557	26%	1 832	7%	1 059	4%

Index	6,3
Samtliga åk 9	5,5

3. Tillit till elevens förmåga	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Mina lärare får mig att tro på mig själv i mitt skolarbete	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,0	4 923	20%	10 585	43%	5 378	22%	2 165	9%	1 842	7%
Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	8,1	12 079	49%	9 484	38%	1 221	5%	479	2%	1 630	7%
Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	8,4	14 481	58%	8 323	33%	1 214	5%	366	1%	509	2%

Index	7,0
Samtliga åk 9	7,5

4. Anpassning efter elevens behov	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Jag kan få extraundervisning om jag skulle behöva det	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,8	7 377	30%	9 146	37%	3 124	13%	1 599	6%	3 647	15%
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,3	9 053	36%	11 927	48%	2 645	11%	782	3%	486	2%
Skolarbetet är för svårt för mig (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,4	1 227	5%	5 763	23%	10 866	44%	6 139	25%	898	4%

Index 6,7

Samtliga åk 9 6,8

5. Utmaningar	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
I min skola finns det extrauppgifter för de som hinner och vill ha det	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,2	8 316	33%	10 588	43%	2 580	10%	937	4%	2 472	10%
Jag kan få svårare uppgifter om jag vill	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,0	7 477	30%	11 047	44%	2 971	12%	1 010	4%	2 388	10%
Jag får för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,0	1 615	6%	5 999	24%	10 651	43%	4 900	20%	1 728	7%

Index 6,5

Samtliga åk 9 6,8

		Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
	Medel- värde	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
6. Argumentation och kritiskt tänkande											
På lektionerna får vi diskutera och debattera olika frågor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,2	4 545	18%	12 662	51%	5 126	21%	1 439	6%	1 121	5%
I min skola får jag lära mig att argumentera för min sak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,2	5 780	23%	10 500	42%	4 547	18%	2 146	9%	1 920	8%
Mina lärare uppmuntrar oss elever att reflektera över vad vi hör och läser	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,5	5 107	21%	12 115	49%	4 151	17%	1 146	5%	2 374	10%

Index	7,4
Samtliga åk 9	6,3

		Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
	Medel- värde	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
7. Grundläggande värden i undervisningen/lärandet											
I min skola pratar vi om mänskliga rättigheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,5	6 918	28%	10 209	41%	3 822	15%	2 094	8%	1 850	7%
I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,2	4 632	19%	7 843	32%	5 360	22%	4 453	18%	2 605	10%
I min skola får jag öva på att göra etiska ställningstaganden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,8	2 823	11%	8 657	35%	3 997	16%	1 632	7%	7 784	31%

Index	5,6
Samtliga åk 9	5,9

8. Grundläggande värden på skolan	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,7	9 194	37%	8 169	33%	3 430	14%	2 682	11%	1 418	6%
I min skola respekterar vi varandras olikheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,3	5 725	23%	11 258	45%	4 457	18%	2 032	8%	1 421	6%
I min skola respekterar elever och lärare varandra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,9	3 971	16%	12 034	48%	5 478	22%	2 097	8%	1 313	5%

Index 7,0

Samtliga åk 9 6,3

9. Delaktighet och inflytande	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	4,8	1 699	7%	9 440	38%	7 960	32%	2 852	11%	2 942	12%
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,1	2 560	10%	10 229	41%	7 519	30%	3 102	12%	1 483	6%
I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,9	4 359	18%	10 909	44%	5 301	21%	2 233	9%	2 091	8%

Index 6,9

Samtliga åk 9 5,3

	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
10. Ordningsregler											
I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	4,9	1 915	8%	9 979	40%	8 337	33%	2 986	12%	1 676	7%
I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	4,1	2 470	10%	6 693	27%	6 836	27%	6 359	26%	2 535	10%
Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,5	5 877	24%	11 694	47%	4 231	17%	1 416	6%	1 675	7%

Index	6,5
Samtliga åk 9	5,2

	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
11. Studiero											
Jag har studiero på lektionerna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,6	3 333	13%	12 138	49%	5 917	24%	2 399	10%	1 106	4%
På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	4,3	5 247	21%	9 022	36%	7 270	29%	2 320	9%	1 034	4%
Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,9	4 077	16%	12 170	49%	5 667	23%	1 779	7%	1 200	5%

Index	6,4
Samtliga åk 9	5,3

	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
12. Trygghet											
I min skola finns det elever som jag är rädd för (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	8,0	1 639	7%	2 746	11%	3 905	16%	15 472	62%	1 131	5%
I min skola finns det personal som jag är rädd för (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	8,0	1 835	7%	2 391	10%	4 024	16%	15 563	63%	1 080	4%
Jag känner mig trygg i skolan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,6	11 432	46%	9 249	37%	1 924	8%	1 343	5%	945	4%

Index	8,8
Samtliga åk 9	7,9

	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
13. Förhindra kränkningar											
Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,4	6 272	25%	9 335	38%	4 237	17%	1 851	7%	3 198	13%
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,6	7 373	30%	8 717	35%	3 928	16%	2 059	8%	2 816	11%
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,1	9 782	39%	8 900	36%	2 489	10%	2 047	8%	1 675	7%

Index	8,4
Samtliga åk 9	6,7

14. Elevhälsa	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever om hur vi upplever vår skol- och livssituation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,7	4 604	18%	8 544	34%	4 314	17%	2 955	12%	4 476	18%
Jag kan gå och prata med skolsköterskan eller kuratorn/skolpsykolog om vad jag vill, det måste inte ha hänt något allvarligt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,1	9 198	37%	8 043	32%	2 535	10%	2 034	8%	3 083	12%
På min skola är det OK att lämna lektionen om man känner ett behov av att träffa skolsköterskan eller kurator	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	7,0	8 659	35%	8 076	32%	2 596	10%	1 917	8%	3 645	15%

Index	7,5
Samtliga åk 9	6,6

15. Övergripande nöjdhet (bildar ej index)	Medel- värde	Stämmer helt och hållet		Stämmer ganska bra		Stämmer ganska dåligt		Stämmer inte alls		Vet ej	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Jag är nöjd med min skola som helhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	6,4	6 789	27%	10 684	43%	3 744	15%	2 319	9%	1 357	5%
Jag skulle rekommendera min skola	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga åk 9	5,8	5 923	24%	8 284	33%	4 218	17%	3 897	16%	2 571	10%

Redovisningsprinciper

För att säkra resultatens tillförlitlighet, och för att resultaten ska redovisas, måste följande kriterier vara uppfyllda:

Svarsfrekvens

Minst 65 procent av respondenterna på skolenheten måste ha besvarat Skolenkäten.

Indexvärden

Minst 5 personer på skolenheten måste ha besvarat Skolenkäten.

Enskilda påståenden

Minst 20 personer på skolenheten måste ha besvarat Skolenkäten för att enskilda påståenden ska redovisas. Om det är 10–19 personer som har svarat redovisas dock medelvärdet för respektive påstående.

Principer för att skydda respondenternas anonymitet

För att det inte ska vara möjligt att kunna identifiera enskilda svarande finns ett antal begränsningar för hur resultaten för den enskilda skolenheten redovisas:

Enskilda svarsalternativ

- För att resultatet för ett enskilt svarsalternativ (t.ex. Stämmer helt och hållet) ska redovisas krävs att minst fem personer har angett svarsalternativet
- Om det är färre än fem personer som har angett ett visst svarsalternativ maskeras resultatet automatiskt för att säkra anonymiteten
- Om endast ett svarsalternativ har färre än fem svar maskeras även det svarsalternativ med näst minst antal svar för att det inte ska vara möjligt att räkna ut hur många som angett det andra alternativet

Resultaten maskeras på följande sätt:

* = 1–9 svarande, ** = 10–19 svarande, *** = 20 eller fler svarande

Om ingen har angett ett visst svarsalternativ anges dock detta (med 0).

Om Skolenkäten

Syfte

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet. Det kallas regelbunden tillsyn. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till en god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen. Enkäterna är en viktig del av granskningen. Delar av enkätresultatet kommer också att presenteras på Skolverkets webbplats www.valjaskola.se.

Här kan du läsa mer om Skolinspektionens regelbundna tillsyn av skolenheterna:
www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Regelbunden-tillsyn/

Skolenkätens frågor utgår från de bedömningsområden som den regelbundna tillsynen är inriktad på. Den regelbundna tillsynens syfte är att se till att skolenheterna följer de lagar, regler och läroplaner som finns för skolverksamheter.

Frågorna fokuserar särskilt på de områden som det kan vara svårt att få information om från andra källor. Resultaten utgör en viktig grund för den regelbundna tillsynen av skolenheterna.

Indexvärden

Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Indexvärdena är tänkta att jämföras med övriga skolenheters indexvärden för respektive område. Detta kan ge en uppfattning om hur den aktuella skolenheten förhåller sig gentemot samtliga skolenheter i enkätomgången. Indexvärdena för de olika områdena bör inte jämföras med varandra.

Ett index är ett sammantaget mått på något man vill mäta, exempelvis ett bedömningsområde. Skolenkätens indexvärden konstrueras genom att lägga samman tre påståenden. Indexvärdet är alltså medelvärde för de tre hopslagna påståendena. I beräkningen av index ges de olika svarsalternativen ett värde som sedan summeras och delas på antalet svar. Svarsalternativet "Vet ej" exkluderas helt från beräkningarna. Svarsalternativens värden är:

- Stämmer helt och hållet = 10
- Stämmer ganska bra = 6,67
- Stämmer ganska dåligt = 3,33
- Stämmer inte alls = 0

Svarsalternativen för negativa påståenden (markerade med minustecken i resultatredovisningen) beräknas med omvänt värde, det vill säga:

- Stämmer helt och hållet = 0
- Stämmer ganska bra = 3,33
- Stämmer ganska dåligt = 6,67
- Stämmer inte alls = 10

Detta görs för att påståendenas resultat ska gå i linje med övriga påståenden.